

התוועדות ליל פורים תשס"ו – ישיבת רמת-אביב

סיכום מדברי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

שיחה ראשונה:

הרבי הזכיר הרבה פעמים את הענין של "פורים תורה" – שיש תורה מיוחדת של פורים (גם אצל הרבי). יש חיוב "והגית בו יומם ולילה", כולל בפורים, ואז יש תורה מיוחדת. הרבי הדגיש שלא לחשוב שזו תורה לא רצינית, להיפך – זו תורה ששרשה ברדל"א. זו תורה שלא צריך כל כך להכין – זה בא ספונטאני, תורה חדשה, כמו כל הגילויים של משיח. מהרה יגלה משיח, ואז נהיה כולנו נביאים, וה' ישפוך רוחו עלינו וידבר מתוך פינו. כל השנה צריך להקשות ולברר – "ליבון הילכתא" – עד שיוצא משהו מלובן. בפורים לא צריך שקלא וטריא ולא צריך פלפול – והתורה שיוצאת אז זו תורה של עתיקא סתימאה, הבאה מפנימיות היחידה של כל יהודי. הרבי התכוון שגם הוא כך – שבפורים אומרים 'פורים תורה'.

פורים יום של הרבה גימטריאות – ארור המן = ברוך מרדכי וכו' – כי כשאי אפשר ללמוד כל כך בעומק, אפשר לפחות לחשב גימטראות (ולא כל כך נוגע מה זה אומר, זה ה"עד דלא ידע"). אם שואלים מה הפסוק הכי חשוב בכל המגילה, הפסוק ממנו הכי הרבה הוראה לחיי היום-יום של "תורה מלשון הוראה" (שהמגלה מ-כד ספריה) – זה "ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה". מרדכי בדורו כמשה בדורו, ולכן כמו שבכל אחד יש ניצוץ משה רבינו כך יש ניצוץ מרדכי, המתעורר בפורים. "מרדכי היהודי" – שכופר בעבודה זרה. יהודי צריך להיות 'כופר' – ואז זוכה לשם הכי נעלה, יותר מ"ישראל", ונקרא "יהודי". כפור בעבודה זרה כמקיים כל התורה כולה – רק לכפור, וזה קיום כל התורה, מועט המחזיק את המרובה. הנהגתו "ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה", אף שהנוהל והחוק שכולם משתחווים להמן. זה החוק במדינה – מישוהו מעיז להפיר את החוק? ר"ל – במיוחד רבנים, צריכים לשמור על החוק, להוות דוגמה טובה. גם אצל אומות העולם, אם יש חוק צריך לשמור עליו – "דינא דמלכותא דינא". גדולת מרדכי שלא שמר על החוק – אם החוק להשתחוות להמן אז ר"ל, אפילו אם זה מסכן את כל עם ישראל. והרמז: **ומרדכי לא יכרע = תורה**. צריך לומר שלכל ה'פורים תורה' זוכים כאשר מתנצצת אצל כל יהודי נקודת מרדכי היהודי ש"לא יכרע".

לכאורה, אם מרדכי לא כורע בברכיו – לא מוריד את שיעור הקומה שלו – אז וודאי שלא משתחוה. אי אפשר להשתחוות – בפשוט ידים ורגלים – בלי לכרוע. מה החידוש ב"ולא ישתחוה"? **ולא ישתחוה = תשסו**. צריך לחיות עם הזמן, לקשר כל דבר לתקופה, וסימן שנה זו – "**ולא ישתחוה**". פורים מתגבר כל שנה יותר, וזה הסימן של פורים השנה (ו"א גאנץ יאר פורים"). ומה החידוש ב"ולא ישתחוה"?

במלחמת עמלק – מצוה מיוחדת של פורים, לכן קודם שבת "זכור" ובפורים קוראים על מלחמת עמלק – יש שתי בחינות: בפרשת "זכור" (ב"כי תצא") כתיב "תמחה את זכר עמלק" וב"ויבוא עמלק" (ב"בשלח") כתיב "מחה אמחה את זכר עמלק". מה שתי הבחינות של "תמחה" ו"אמחה"?

בכל ענין יש את הרע ויש את תמצית הרע. לכל אדם יש תאוות – זה הרע, אך עוד לא תמצית הרע, וזה עוד לא עמלק. מי שכל כך מכור לתאוה, עד שאם אין לו אותה יכול להשתגע – יכול להרוג בשביל הסם – זה תמצית הרע, זה בחינת עמלק. זה ביחס לתאוה, וכך בכל מדה – יש לאנשים פחד, ואפשר לחיות עם זה, אך פחד שעל סף טירוף, התמכרות ואובססיה של פחד, זה עמלק. עמלק זה משהו כללי – התמצית של כל המדות הרעות זה עמלק. לכן עליו כתוב "ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד" – הוא הראשית והוא האחרית. התמצית בפועל זה האחרית, אך כמו שבקדושה "נעוץ סופן בתחילתן"

מופץ באתרי גל-עיני

אנגלית: www.inner.org

עברית: www.pnimi.org.il

לא מוגה – unofficial document

גם בקליפה כך, ותמצית הרע זה מה שהוליד את הרע (גם את הגילויי הלא-כל-כך-נורא של הרע). הכל מתחיל בעמלק – והכל נגמר בו, "ואחריתו עדי אובד".

בעמלק זה גופא יש שתי בחינות – יש לכל אחד את העמלק שהוא מכיר בתוכו (וכן העמלק שהוא מכיר בחוץ, ברחוב), ועליו אנו מצווים לקיים "תמחה" בעצמנו, אך לדאבוננו על רוב העמלק אי אפשר להצביע, ובנפש זה העלם הרע שעליו אין לי שליטה. כל ענין חג פורים זה שליטה (הרבי שליט"א), כפי שנסביר תיכף. צריך שליטה – "ונהפוך הוא, אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם" – ועל העלם הרע אין שליטה, איני מכיר אותו ולא יכול להצביע עליו. לכן מאד מסוכן – יכול לבוא עם סכין מהגב, כי איני רואה אותו ואיני מבחין בו. על העמלק הלא מוכר ולא נראה צריך "מחה אמחה את זכר עמלק" – ה' מבטיח שאם אנחנו נעשה את שלנו, למחות את הרע הגלוי לנו, את העמלק הגלוי לנו, הקב"ה יגמור את הענין בכי טוב ויקיים "מחה אמחה את זכר עמלק". ראשי התיבות של **ב** הלשונות – **מחה אמחה תמחה** – זה **אמת** (ואולי נסביר יותר בהמשך), כשלכל אות מצטרף שרש **מחה**. "מחה" זה גם מחיה מוחליטת, וגם חובת מחאה. יש לדאבוננו דברים שאין בכוחנו למחות מהמפה לחלוטין, אך אף על פי כן יש חובה לעמוד בפרץ ולמחות כנגדם.

זה החידוש ב"ולא ישתחוה" על "לא יכרע": יש דברים שהאדם לא מוכן באופן מודע להכנע להם (בחילוף למנר כריעה זו כניעה), אך מוכן להשתחוות לרע שהוא לא מכיר. נשמע אבסורד, אך זו האמת – יש באויר רע לא-מוכר, מוסכמות שיש במדינה, ולא רק שאתה מוכן לכרוע לו, אלא שאתה משתחוה לו בפישוט ידים ורגלים. יש עמלק מוכר – מי שבא ואומר לי לחלל שבת או לרצוח יהודי, ברור לי שזה רע, ואיני מוכן לכרוע לו. אך יש עמלק יותר עמוק, אך לא רק שאני כורע לו – אני גם משתחוה לו. כריעה-כניעה זה "בטול היש" והשתחויה זה "בטול במציאות" – כריעה זה לבטל את ישותי, להתכופף, אך בטול במציאות זה שאין לו מציאות נגדך. אתה הכל ואני גארנישט. יש מוסכמות, "הנחות העולם", שרק בפורים אם שותים מספיק מזהים שזה עמלק – אך כל השנה משתחווים לו, בטול במציאות מוחלט. לכן אפשר להבין את המעלה הגדולה של "לא ישתחוה" לגבי "ומרדכי לא יכרע" – "לא יכרע" מכח קיום מודע כל הזמן של "תמחה את זכר עמלק" (כי זוכר ולא שוכח, בפה ובמחשבה – מדבר על כך, "האמנתי כי אדבר", צריך לדבר כדי לזכור טוב – את אשר עשה לך עמלק; מזכיר בפה ולא שוכח בלב – אך הכל מודע), מוחה בפועל או מוחה נגדו בריש גלי ובלי פחד, ולכן זוכה לסייעתא שמיא של "מחה אמחה את זכר עמלק", ומכח כך "ולא תשתחוה". הקב"ה שורה בכל יהודי, ומקיים "מחה אמחה" לגמרי, ואז מציל אותו מלהשתחוות בכל סיטואציה – מוכרת או לא מוכרת – ומקבל שכל להכיר במוסכמות, ב"הנחות העולם", שנראות 'פרוה', כעמלק. חושבים שלהעסיק ערבי זה מותר, למה לא? זה יותר זול. לא יודעים שלתת עבודה לערבי זה קליפת עמלק בתוכי (אפילו אם הוא לא עמלק – לא משנה מה הוא). לעבור עבירה של "לא תחנם", אך נראה שמותר – רוב הרבנים מתירים. בפורים יש סיכוי לשתות מספיק עד שמתפכחים – ומכירים שזה עמלק. זו העבודה המיוחדת של השנה – להגיע ל"ולא ישתחוה" גם לדברים שבת-מודע, שעלולים להשתחוות להם לגמרי, וה' ישמור אותנו מכל השתחויה כזו.

עד כאן הקדמה מאיפה באה הרוח של "פורים תורה" – מתוך הפסוק "ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה". רוצים לומר 'פורים תורה' – החשובה והרצינית, כפי שביאר הרבי – וזו ההקדמה אליה.

שיחה שניה:

כשיעקב שלח מנחה לעשו, לפייס אותו, הוא אמר לשלוחים "ורוח תשימו בין עדר לעדר". באמת, כל מה שיעקב עשה היה להכניע קליפת עשו אם עשה זאת בדרך של פורים או לא, יש מקום לדיון – לא מעניננו כרגע – אך בסוף פעל איזו אתהפכא בסבו של עמלק, ויש סוד במאמרו "ורוח תשימו בין עדר לעדר". זה שרש האמור במגילה "ורוח והצלחה יעמוד ליהודים ממקום אחר" – או ממך, אסתר המלכה, ואם לא "ממקום אחר", אך ברי ש"רוח והצלחה יעמוד ליהודים". יש כמה

פירושים ב"רוח": זה מרווח מקום, וכן יש רווח כשעושים עסק, וכן "רוח אפינו משיח הוי". במשיח נאמר – מה שאנו מתפללים שיחול על כל אחד מאתנו – "ונחה עליו רוח הוי" וגו'. **עמלק = רם**, והביטוי הכי חשוב שהוא הלעו"ז שלו בתנ"ך זה "רוח הוי". על משיח – כולל ניצוץ משה-משיח-מרדכי שבכל אחד מאתנו – צריכה לנוח רוח הוי, זו השראה. מתוך כך מקבלים "רוח עצה וגבורה, רוח חכמה ובינה, רוח דעת ויראת הוי" – אך הכל מתוך השראת "רוח הוי". היינו ה"רוח והצלה יעמוד ליהודים" ו"עדר" עולה **מרדכי** – מרדכי בדורו כמשה בדורו, ולכן בתוך כל אחד ואחד מאתנו יש מרדכי, וצריך ש"רוח הוי" תהיה בין מרדכי למרדכי. בין שני יהודים, שכל אחד הוא עדר, צריך שתהיה השראת "רוח הוי" – כמו ב"איש ואשה זכו שכינה ביניהם", כך בין עדר לעדר צריך רוח הוי (וגם רווח – להרויח מרוח הוי). אם כל אחד מאתנו יהיה עדר – יבוא מלך המשיח ממגדל עדר. יותר מאוחר מגיע יעקב למגדל עדר, וחז"ל אומרים – כך מתרגם התרגום – שמשם יוולד ויתגלה משיח, כי מגדל את עדר הקדש, צאן הקדשים. ידוע שמרדכי כנס את כל הילדים ולהתפלל, הקול עלה לשמים, ושמעו שם את הקול של הצאן קדשים – העדר הקדוש. בפורים אנו "עם מרדכי", ומי שמגדל את העדר הזה – כפי שיעקב עסק בצאן, וצאן יעקב זה נשמותינו – כך בכל דור המשה שבדור הוא ה"רעיא מהימנא", רועה נאמן לעדר ומפרנס את האמונה להמשיכה מהמקיף לפנימי. רועה הדור הוא ה"מגדל עדר", ולכן בא משם המשיח. כל הענין הזה של "ורוח תשימו בין עדר לעדר" כדי להכניע את קליפת עשו – אבי אבי עמלק, הלעו"ז של כל היהודים בכל מדינות אחשוורוש (גם בהתוועדות צריך רוח בין עדר לעדר – ניגון וריקוד בין השיחות, ומרוויחים מזה בכל המובנים, כפי שגם משה כאשר למד תורה היה צריך להפסיק בין פרשה לפרשה כדי להתבונן, וגם זה "רוח בין עדר לעדר" כדי לקלוט בפנימיות).

דברנו על כך שמה שיש ללמוד בעברונא מהמגילה זה יותר מכל "ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה". ומה הפסוק שמתמצת את [1910] (שבזכות העבודה הנ"ל) יותר מכל פסוק אחר? ברור שזה "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם [ורבים מעמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד היהודים עליהם]". במלה אחת, מה שקורה בפורים זה "ונהפוך". כמו שהרבי אהב את הביטוי "פורים תורה", היו כמה וכמה שנים – בשנים הראשונות – שבתוך התוועדות פורים הרבי ביקש שאחד מהציבור ימסור את נפשו ויקיים "עד דלא ידע" בפועל ממש, ובכך יוציא ידי חובה את כל הציבור, ושאותו אחד יהיה איש נשוי (לא בחור). אחרי שקם נחשון גיבור כזה, שהתנדב להוציא את כולנו ידי חובת "עד דלא ידע" בפועל ממש – כשהגיע לשיא הרבי אמר שעכשיו, אחרי "עד דלא ידע" (עוד מדרגה), יקיים רגלים למעלה וראש למטה, שיתהפך. שיא השיאים – בכלל אנו כעת ב"תקופת השיא", ו"שיא השיאים" זה פורים, ובתוך פורים גופא שיא השיאים – זה "ונהפוך הוא" (רק אחרי שמקיים "עד דלא ידע" בפועל ממש). היו איזה שש-שבע שנים שהרבי בקש לעשות כך – בשנים מפוזרות, "ורוח תשימו בין עדר לעדר", כל פעם בואריציה קצת שונה, ו"אלו ואלו דברי אלהים חיים". תמיד אמר למסור את נפשו על ענין זה – פעם אמר לקיים "עד דלא ידע" בפועל.

כשרבנים והחכמים שאלו את הרבי איך אפשר להוציא מישוהו אחר במצוה שבגופו – הרבי ענה שכמובן שעל פי הלכה אי אפשר להוציא מישוהו אחר בלהשתכר, אך זו דוגמה של "פורים תורה" קלאסית. לפני כל מצוה אומרים (או מכוונים) "לשם יחוד... בשם כל ישראל", והצמח-צדק כותב שגם במצוות שעל פי הלכה אי אפשר להוציא ידי חובה מישוהו אחר, אך בפנימיות (וזה אחד מהחידושים הכי מופלאים של החסידות) אפשר להוציא ידי חובה, ולכן גם מצוה שבגופי "בשם כל ישראל". אם אכוון שהנחת תפלין שלי גם בשם מי שעדיין לא מניח – יעורר בו הרהור תשובה, ובסוף גם הוא יניח. עכ"פ, גם במצוות שבגוף, שעל פי הלכה אי אפשר להוציא אחרים, צריך לכוון שזה "בשם כל ישראל". צריך לומר שחידוש מופלא זה, שאפשר להוציא במצוות שבגוף, זה בא בפורים – זה תורה של פורים ש"מנהג עוקר הלכה", ויש מנהג

מופץ באתרי גל-עיני

אנגלית: www.inner.org

עברית: www.pnimi.org.il

לא מוגה – unofficial document

ישראל שהרבי הנהיג שאחד שמשתכר מוציא את כל הציבור וכל עם ישראל, ומכאן שבמשך כל השנה אפשר להגיע לדרגה של פורים שאפשר לכוון ולפעול ברוחניות לקיים מצוות בגוף גם בשביל משהו אחר שלא עושה זאת.

אפשר לחבר זאת עם מה שהרבי כותב במאמריו, שכל השמחה של מצוה של כל השנה כולה – צריך לקיים מצוות בשמחה, ובלי זה לא זוכים לשבת בארץ ישראל ("תחת אשר לא עבדת את ה'א בשמחה ובטוב לבב מרוב כל ועבדת את אויביך", לא בגלל שלא עושים מצוה אלא בגלל שלא שמחים בה יותר מכל שמחת ג'ע ועוה"ב), ענין ארץ ישראל להכיר ערך המצוה, מלשון צותא, המחברת לעצמות ויתברך ממש, ועל כך שמחה עצומה עד אין סוף, ואם לא חשים זאת לא רואים להיות כאן בארץ, ח"ו, ויש משהו בשמחה של מצוה יותר מהמצוה עצמה – הכל בא משמחת פורים (זה "כל יום פורים" – "א גאנץ יאר פורים"). אם באמצע הקיץ אני שמח שאני מניח תפלין, או שאשה שמחה בהדלקת נר שבת קדש – אם חווים שמחה בכל מצוה שעושים – זה פורים, זה השראת פורים על כל השנה. השמחה הכי גדולה בפורים זה מתנות לאביונים, כמו שכותב הרמב"ם – שמחה שאני יכול לעזור למישהו, לתת לו מה שחסר לו. מה השמחה הכי גדולה בקיום מצוה כהנחת תפלין? לו יצויר שאני יכול לתת את המצוה שאני מקיים בגופי לאחר, זה הכי שמח שיכול להיות. אם אני יכול לתת את המצוות תפלין שלי לאחר – זה לא שמח. מה שאצלי זה לא שמח – שמחה זה תמיד לזכות את האחר, להיות חלק מהציבור, להעניק למישהו אחר. כך באברהם אבינו – אם אין לו למי לתת הוא עצוב, יושב בפתח האוהל ומחכה לעוברים ושבים. הרבי אומר שיהודי הוא משפיע בעצם – אם אין לו למי להשפיע הוא מסכן. אם אני שם תפלין "העוסק במצוה פטור מן המצוה" – אז אני עסוק, לא יכול לעזור למישהו אחר. אם אני בקריאת שמע אסור להפסיק – זו בעיה, איך אפשר לעזור אז למישהו. זו מנטליות של חוץ לארץ, בארץ ישראל מגיעים לשמחה של פורים – להכרה שאפשר לעשות כל דבר "בשם כל ישראל" ולזכות את כל היהודים במה שה' נתן לי וזכה אותי, שהאיר עיני שזו מצוה וזיכה אותי לעשות. שלמות טובת ה' – שמה שאני עושה בעצמי זה ממש בפועל באמת מזכה את כולם. את הדבר הזה מקבלים מפורים, וזה גופא תורת פורים.

פעם הרבי אמר בפשטות שאחד יוציא את כולם. פעם הוסיף שכולם יראו אותו שמח בשמחת פורים – והשמחה שלו תדביק את כולם (אחרי שמסר את הנפש הוא נעשה הכי שמח – כולנו בולי עץ – ואז כולנו מסתכלים עליו ושואבים ממנו שמחה, כמו שבבית המקדש שואבים רוח הקדש משמחת בית השואבה, כך כאן שואבים "רוח הוי'" מאותו מתנדב). בעוד פורים הרבי הוסיף שאחרי שמי שמסר את הנפש השתכר כמו שצריך – לא רק שכולם מסתכלים עליו ושואבים ממנו שמחה, אלא "ממנו יראו וכן יעשו" (הוא דוגמה חיה – זה נגד הגזירה הנוראה של הרבי לא לשנות יותר מכמות מסוימת, התקפה גם בפורים כפי שאמר הרבי, אך היתה שנה שהרבי אמר שאחד יתנדב ואז "ממנו יראו וכן יעשו"). יש כאן לפחות שלש מדרגות של מסירות נפש: אחד יכול לשבת בבית לבד ולהשתכר "בשם כל ישראל", בלי שרואים ומקבלים שמחה בגלוי, אך הוא משתכר ובשמים זה פועל. אם אחד היה עושה זאת באמת ובתמימות – כבספורי בעל שם טוב – מסתמא משיח כבר היה בא. יש אחד שעושה זאת בציבור, והציבור שואב ממנו שמחה. ויש יותר מכך – שמסירות הנפש שלו מדבקת ומצטרפים אליו, כמו אצל חילים בקרב שאחד מתנדב וזה מעורר מסירות נפש של שאר החילים. זה "אחרי" – שחיל הולך בראש ומוסר נפשו על מבצע מסוים, ואז מכריז "אחרי". יש עוד מצב אידיאלי של ימות המשיח – שהרבי לא דבר עליו – שהרבי מבקש מאחד לקיים מצוה זו פשוטו כמשמעו, ולפני שיש זמן להסתכל אחד על השני כולם באופן ספונטני מתנדבים והופכים בקבוק, בלי שכולם יצטרכו להסתכל על אחד שמתבונן. ארבעת האופנים הללו בסוד הוי', מלמטה למעלה, של התעוררות נשמות עם ישראל – תן לחכם ויחכם עוד.

שיחה שלישית:

"ונהפוך" = 167 = מנין כל פסוקי מגילת אסתר. סימן מובהק שזו המלה הכוללת הכל. יש לשון חז"ל "איפכא מסתברא" – ההיפך מסתבר. משהו אומר איזו סברא, ואומרים לו "איפכא מסתברא" – חשבת על רעיון יפה ונחמד, אבל זה בדיוק הפוך ממה שחשבת. **איפכא מסתברא = בעל תשובה**. מי שרוצה להיות בעל תשובה – וידוע שאדה"ז רצה לקרוא לכל תנועת החסידות "בעלי תשובה" – כל הענין זה "איפכא מסתברא". מה זה? קודם כל, אם האדם לא זכה לחינוך על טהרת הקדש, לחינוך יהודי גאה ביד רמה, בריש גלי, אז הוא מלא מלא קליפות עמלק. במקום ה"יד רמה" של הקדושה יש לו המון "רם" של הקליפה. כדי להתגבר ולצאת מעמלק – מהספק, כפי שמלמד הבעל שם טוב, שארסו של עמלק (נחש הקדמוני) שכל הזמן מפיל ספקות באמונה, ספקות בתורה, ובעיקר ספקות באמינות תורה שבעל פה (כידוע ש"ליהודים היתה אורה" זה "תורה שבעל פה", לשון נקבה, בעוד תושב"כ זה "אור" לשון זכר – עיקר מלחמת עמלק זה ביחס לאמינות תושבע"פ לפרש נכון תושב"כ, ולא אכפת לו שילמדו תושב"כ כי ממנה לא יודעים איך לעשות תפלין ואיך לשמור שבת ולא שום מצוה. תושבע"פ, שעושה אותנו יהודים – בתושב"כ אין כפה על הראש, יכול להיות מאמין בה' אך מנהג ישראל ואיך לפעול אי אפשר לדעת, כמבואר באריכות בספר התניא, לכן עיקר הספק של עמלק זה ביחס לאמינות תורה שבעל פה, וכאשר מתגברים זוכים ל"וליהודים היתה אורה", ושרש תושבע"פ למעלה מתושב"כ, "אורה" ביחס ל"אור" זה כמו "מאור", אף שלכאורה רק מקבל מהאור, באמת זה מקורו, הכח המשכיל את האור) – זה "איפכא מסתברא". עמלק ממלא אותנו סברות הפוכות, וכדי להנצל ממנו צריך את התכונה היהודית כל כך של "איפכא מסתברא" (שאינן לגויים, אך אצל יהודי זה משהו בדם – משהו טוב מאד בדם), ואת זה מקבלים מפורים לכל השנה – את היכולת לעמוד מול משהו שאומר שכך נכון וטוב וצריך לנהוג, ולומר לו בעזות דקדושה "איפכא מסתברא". זה "ונהפוך הוא" – ואת זה מקבלים מפורים. תיכף נראה כמה דוגמאות חשובות מה זאת אומרת.

נתחיל מכך שהבעש"ט הקדוש אמר שכל מה שתלמיד חכם יאמר סברא בתורה – פלפול עמוק – אני יכול להפריך אותו, לסתור אותו. מה הגדולה בזה? מה יש להתפאר בכך? הוא סתם אוהב להתנצח? איזו מן תכונה זו? יש לו את הסוד של "כל ימיו בתשובה". יש בעל תשובה שעושה פעם אחת אתהפכא (היכולת לומר "אתהפכא מסתברא" זה "אתהפכא" – זה "ונהפוך הוא") – משהו קרב אותו, ב"ה, ויש לו את העוז בנפש לומר למסגרת שבה הוא גדל וקבל את החנוך שלו "איפכא מסתברא". אז הוא חוזר בתשובה, הוא מתחפש – שם תחפושת של פורים – וכך נשאר כל ימיו עם התחפושת. זה הכל בגדר "ונהפוך הוא" – הוא התהפך רק פעם אחת. חז"ל אומרים שלא מספיק להתהפך פעם אחת – "הפוך בה והפוך בה", צריך להפוך ולהפוך ועוד הפעם להפוך. זה "כל ימיו בתשובה" – לא להתהפך רק פס אחת. אדם חזר בתשובה, והגיע לאיזו מסגרת של תשובה, אל לו לשכוח את התכונה הנפשית של **בעל תשובה** – של "איפכא מסתברא" – ויתכן ששוב יגיע למקם שיאמר בישיבה שאתם אומרים לי כך וכך, אך "איפכא מסתברא". השאלה כמה פעמים צריך לעבור חויה זו – לכמה מסגרות צריך להכנס ולצאת – זה עיקר ה"פורים תורה" שלנו הערב. עמלק זה החוצפה של הקליפה – "מלכותא בלי תגא" – ונגדו צריך חוצפה, לומר בחוצפה "איפכא מסתברא". עמלק תופס מלכות בלי כתר – כמו כאן, שתופסים את הממשלה, אך הכתר לא הולם את המנהיג. כל המנטליות העמלקית של החברה, הכל בא מ"מלכותא בלא תגא" – מדינה-ממשלה בלי כתר. כנגד זה צריך הרבה פעמים להתהפך, "הפוך בה והפוך בה", עד שיוצאים מזה – הביטוי בידידיש שצריך להתגלגל ולהתגלגל הרבה פעמים עד שזה מתגלגל. "שבע יפול צדיק וקם" סופי תיבות **עמלק** – כל נפילה זה 'קולע'. יהודי יודע איך ליפול, איך להרוויח מהנפילה, ואם יודע להתהפך תוך כדי נפילה – אקרובט – זה רווח נקי. כך בכל נפילה מתהפך ומתגלגל, עד שמתגלגל, ואז אחריתו של קליפת עמלק "עדי אובד".

כדי להבין זאת צריך, כמו כל דבר בתורה, להתבונן בשרש של עבודת ה"אתהפכא" – שרש הפך. בתנ"ך, ועוד יותר בחז"ל, לשרש הפך יש עוד משמעות – קרובה, והמדקדקים אומרים שאותו דבר, אך זה ענין ברוחניות – כפירוש הפשוט

של "הפוך בה והפוך בה", שלהפוך זה לבדוק ולחפש היטב, לחקור ולדרוש (כמו מצות "חקירה ודרישה" ביחס לעדים). לחקור ולהפוך הרבה – "דרוש וקבל שכר" (דרוש פורים תורה, וקבל עוד כוסית של שיכר). מה הקשר? אם אני דורש היטב, הופך בנושא, מתברר לי ש"איפכא מסתברא". מילא שבעל תשובה יוצא ממסגרת לימודים לא תורנית ואמר למוריו "איפכא מסתברא" והולך ללמוד בישיבה – של מי שתפס אותו ראשון... – אך איך אפשר לעמוד מול דמות תורנית ולומר לה "איפכא מסתברא". מאין העוז לכך? הוא סתם חוצפן? נגד עמלק צריך חוצפה, אך אין ענין סתם להתחצף. אפילו בשו"ע על ההלכה הראשונה של "הוי עז כנמר", כתוב שצריך להזהר לא לקנות זאת כמדה קבועה בנפש – כי עזות וחוצפה זו מדה לא טובה. חייבים לומר שאפילו בשלב הראשון, כשחוזר בתשובה בפעם הראשונה, צריך לומר שזה בא לו מתוך חקירה ודרישה. הוא לא סתם מתחצף – הוא חקר היטב, למד באוניברסיטה, יש לו תואר, והוא מתמודד עם עמלק בשרש. הופך בנושא – חוקר ולומד היטב – עד שבסוף יכול לומר "איפכא מסתברא". לא אומר לו סתם "איפכא" – זה סתם חוצפה – אלא "איפכא מסתברא", עם סברא. [יש זוגות גואלים בר"ת **אם** ("אם בחוקתי תלכו") – ובפורים זה אסתר-מרדכי – וזה גם הר"ת של "איפכא מסתברא". בזכות אסתר מגילת אסתר איננה בטלה, אך זה שהלכות אינן בטלות זה בזכות מרדכי. אסתר מתחנכת אצל מרדכי ש"לא יכרע ולא ישתחוה", אך הנס על ידי אסתר – היא מסרה את הנפש בפועל בשביל כל הציבור (כשהרבי בקש שמישהו ימסור נפשו להוציא כל הציבור חשב על אסתר – "כאשר אבדתי אבדתי"). מסירות נפש בפועל ממש זה באין ערוך יותר ממסירות נפש בכוונה – לכן הנס על שם אסתר. אסתר היא "איפכא", אך זה ש"מסתברא" – שבהיפוך יש סברא והלכה – זה בא ממרדכי].

עכשיו נגיע לעיקר: בשו"ע כתוב שלפעמים יש סברא – לכאורה סברא טובה – אך האחרונים קוראים לה "דעת בעלי בית". יש ווארט ש'דעת בעלי בתים הפוכה מדעת תורה' – כך אומר הש"ך, גדול האחרונים. מה זה "בעל הבית"? בדיני ממונות, יש מצב שמישהו הוא בקי ובעל עסק – מחפש רווח ("מרדכי" יהודי טיפוסי, כי עולה בגימטריא **סוחר**, ומחפש בין סחורה לסחורה עוד רווח) – והוא מבין את הצדק בסכסוך שכנים וכיו"ב באופן מסוים. האם השכל הפשוט הזה, "דעת בעלי-בתים", הולם את דעת התורה? גדולי האחרונים אומרים שזה בדיוק הפוך, "איפכא מסתברא". זו דוגמה, ואפשר לרדת ממנה לעומק המסר של פורים – "איפכא מסתברא" – תשובה ותשובה על תשובתו. הפסוק אומר "שבע יפול צדיק וקם", אך אנו נסביר שצריך לומר ופעמים איפכא מסתברא – לצאת משש מסגרות – כנגד ששת ימי החול, עד שמגיעים לשבת, בה "בורר אסור", ואז לא צריך יותר "איפכא מסתברא".

לפני שיש עימות בין דעת-בעלי-בתים לדעת-תורה, יש עימות בין תינוק שנשבה – וכך היום הרוב, לדאבוננו – שהתחנך על יסודות תרבות גוים וקבל כל המנטליות של הגוים. זה מה שנמצא כאן, בארצנו הקדושה, ר"ל – כך בכל העולם, ובמדה מסוימת כאן אפילו יותר מחו"ל. הדבר הראשון שצריך לקום נגדו ולומר "איפכא מסתברא" זה לגוי – צריך לדעת שאם גוי (טוב, לא אויב ורע, אלא על צדק של גוי) אומר משהו, ומנמק יפה למה זה הצדק בעיניו, יהודי לעומתו צריך להגיע בנפש לאמירת "איפכא מסתברא". זה הכח של פורים, להגיע מתוך חקירה והבנה – לא בסתם עזות – מתוך "מסתברא", להגיע ל"איפכא" (ואם לא הגענו מכך, צריך לומר עוד "לחיים" – להעמיק עוד בדעת, עד שנגיע ל"תכלית הידיעה שלא נדע", "עד דלא ידע", אך קודם עוד ידיעה ועוד ידיעה, עוד "הפוך בה" ועוד "הפוך בה"). ראשית התשובה להעמיק במנטליות הגוי עד שיסתבר לי הפוך – להכיר שאני יהודי, ותרבות זו היא "איפכא מסתברא" עבורי.

אחר כך מגיעים לחשן משפט, שם מתברר שדעת בעלי בתים – יודעי ספר ויראי שמים, שלמדו חשן משפט! – היא הפוכה מדעת תורה. תלמיד חכם אמיתי, שמופשט במדה מסוימת מעסקי העולם הזה, ורק רואה אותם ממבט התורה – הוא אומר ליהודי בעל-הבית, שגם סוחר וגם למד תורה וגם רוצה לומר משהו נכון על פי התורה, "איפכא מסתברא".

יש עוד ארבע מדרגות איפכא מסתברא, אך קודם עוד הקדמה: חז"ל אומרים על אדר ש"מזליה בריא". הפירוש הפשוט שבריא – ולא חולה – זה מזל בריא וחזק, מזל טוב. מזל בריא גם לעשית דין נגד הגוים, ולענינו זה קודם כל להגיע ל"איפכא מסתברא" נגד משפט הגוים – עיקר הקליפה כאן בארץ. התיקון הראשון שצריך לעשות כאן בחברה ובמדינה זו – האיפכא מסתברא הכי גדול – נגד מערכת המשפט, שהכל גוי מתחלה ועד סוף, ואסור לכרוע ולהשתחוות לא במודע ולא בלא-מודע. כוונת המלה בריא לא רק במובן של לא-חולה, אלא "ברי ושמא – ברי עדיף". ברי זה וודאי ושמא זה ספק – עמלק בגימטריא ספק. עמלק תמיד אומר שמא, ספק, הכל פתוח ואפשרי – אולי כן ואולי לא – אך אנו, עם ישראל, ברי לנו. "הוודאי שמו כן תהלתו". מלחמת עמלק זה מלחמת "ברי ושמא", ו"ברי עדיף". ברי אותיות רבי – בשביל שיהיה לנו ברי צריך להיות מקושר לרבי, והוא נותן את ההשראה למסירות נפש של היחיד ושל כולם ביחד. צריך רבי, ואז יכולים כולנו להיות "אנשי משה" היוצאים לנצח את השמא של עמלק.

מה קורה אם עמלק בא ומטיל ספק, ואני עצמי לא יודע – לא כולם יודעים את הכל. יש שאלה בחיים, ולא יודעים מה לעשות – לנסוע להודו או לא לנסוע להודו, זו שאלה חשובה, ויש צדדים לכאן ולכאן. יש כמה אפשרויות – או להתבונן עמוק עד שמבינים מה צריך, אם לא עוזר (ואולי אפילו לכתחילה) צריך ללכת למשפיע. אם אפשר ישר לשאול את הרבי – אם אדם נוהג ויש לו סיעתא ואמונה, לשאול באגרות קדש. יש כל מיני דרכים, אך מה קורה אם אחרי כל ההשתדלויות עדיין יש לו ספק מה לעשות. אז מה חסידים עושים? שואלים 'מתנגד' ועושים הפוך (תיכף הצחוק על זה יהיה עוד יותר מר...). בחדש אדר יש סיעתא דשמיא בכל מקרה להגיע ל"ברי", כי "מזליה ברי", או שאדם ברי לו ענין מסוים מעצמו, ויש שלא ברור לו מעצמו והוא מתייעץ בקדושה, אך יש מקרה שגם אחרי כל ההשתדלות לא ברור לו בכלל, ואז צריך לשאול 'מתנגד', ומהתשובה שלו מקבלים וודאות בנפש. אני לא יציב, לא יושב טוב, ובחדש הזה צריך להיות יציב וודאי – להגיע ל"ברי" – ויש עצה שכדי להיות "ברי", להיות יציב, צריך לשאול 'מתנגד'. תיכף נבאר מי המתנגד הזה – כדאי להחזיק אחד כזה, כדי שתמיד יהיה אפשר לשאול אותו ולהגיע לוודאות הפוכה (כמו 'מתנגדים' ששומרים על מישהו כל השנה שישאר אביון, כדי שיהיה להם אביון מהודר בפורים).

למה הבעש"ט התפעל שיכול לסתור את כולם? רצה להביא את כולנו לאותה וודאות שיש לו בנפש. ה"ברי" שלו בא מרישא-דלא-ידע-ולא-אתידע. זו אמונה פשוטה לחלוטין. כדי להגיע לאותה וודאות צריך לערער את הוודאות המוטעית. כל הגאונים חושבים שהם צודקים בוודאי, וזה הסימן שצריך לחקור ולדרוש – כשרואים אחד שיותר מדי בטוח בעצמו, גם אם לא יודעים איך לפרוך, זה סימן שכדאי להפוך בו עד שיגיעו ל"איפכא מסתברא". זה מה שהבעש"ט עשה – לערער וודאות שקרית, של אגו, כדי להגיע לוודאות אמיתית של אמונה פשוטה, וודאות של "אין מזל לישראל", שזה המזל הבריא והתקיף של חדש אדר.

הענין שקודם כל צריך לומר נגד הגוי "איפכא מסתברא". המתנגד כאן עובר הרבה דרגות – מגוי עד משיחיסט – וצריך לומר לכולם "איפכא מסתברא". קודם ה'מתנגד' זה גוי, שצריך להפוך בו ולהפוך בו, עד שקמים ואומרים לו בעזות דקדושה "איפכא מסתברא", וחוזרים בתשובה פעם ראשונה.

אחר כך, כשאדם חוזר בתשובה צריך להכנס לישיבה וללמוד הרבה, עד שיהיה בן תורה אמיתי, עד שיוכל לומר ל'בעל בית' מלומד "איפכא מסתברא".

אחר כך המדרגה השלישית – הפשט של הווארט החסידי – לשאול מתנגד ולעשות הפוך. איזה מתנגד לשאול? רב פוסק. לא סתם בעל בית מתנגד, אלא אותו אחד שאומר שדעת תורה הפוכה מדעת בעלי-בתים. לשאול אותו ולעשות הפוך – זה כבר חסיד.

אנחנו יודעים שיש הרבה חסידויות – יש חבדניקים וברסלבים. כאן וודאי תהיה מחלוקת, ובתור חבדניק, אם לא מצאתי תשובה – בנושאים עדינים ופנימיים יותר ויותר – אז יש שלב שתשאל ברסלבר ותעשה הפוך. אצל חב"ד זה לשאול א פוילישער. ברור שאחרי שמצינו את כל המתנגדים – או, שהשפענו עליהם ואין יותר מתנגדים – אז צריך לשאול א פוילישער. לא סתם פוילישער, אלא אדמו"ר פולין. עכשיו, בעניני ארץ ישראל תשאל את הרבי מגור – ותעשה בדיוק הפוך. זה בדוק ומנוסה, זה אמת לאמיתו.

אחר כך יש בתוך חב"ד – יש ה'קרים' בענין משיח ("אשר קרך בדרך"), עיקר צפור הנפש של הרבי, ויש את החמים בענין משיח. אם אחד שחם בנין משיח, וודאי כבר שאל באגרות קדש, אך לא קבל תשובה ברורה, ושום דבר לא עזר – אז אפשר לשלוח אותו לכמה משפיעים מאד טובים ומשכילים בחסידות שאפשר לשאול אותם ולעשות בדיוק הפוך.

עכשיו הגענו לעיקר – ולכך הקדמה, הווארט המפורסם של אדמו"ר הזקן שהמשיח שהעולם מחכה לו לא יבוא לעולם ואת המשיח האמיתי אף אחד לא רוצה. כלומר, הציור של משיח שנמצא בתוך הראש של אנשים שמאמינים במשיח ורוצים אותו – זה דמיוני לחלוטין, ואף פעם לא יהיה – והציור האמיתי, של המשיח האמיתי שיבוא תיכף ומיד ממש, אף אחד לא רוצה אותו. אחד שהגיע לדרגה הזו צריך לשאול משיחיסט חיצוני מה לעשות – ואז לעשות בדיוק הפוך. אם כולנו בוודאות – זה לא בסדר.

ברגע שניתן לזה מודל קבלי, נוכל להבין יותר טוב. המודל למה שדברנו עכשיו זה ששה פרצופים שיש בכל עולם ועולם (כעת נדבר באותיות של קבלה, שגם צריך בפורים). יש ארבעה פרצופים של המודע – מלכות, ז"א, אמא, אבא. למעלה מכל ארבעת הפרצופים שכנגד הוי", יש עוד שני פרצופים של הכתר – אריך אנפין ועתיק יומין. אחד ההסברים ביניהם ש"עתיק יומין" זה התחתון שבעליון – נעתק בעצם, ובכלל לא שייך לעולם בו מדובר (שאלו הם פרצופים), אלא בא מעולם אחר לגמרי. "עתיק יומין" זה כינוי של הקב"ה בספר דניאל – בכל האחרים יש השראת אור ה' (באצילות), אך לא כינוי לה' בתנ"ך. "אריך אנפין" הוא העליון שבתחתון – הראשון והעליון של העולם בו מדובר. בקיצור נמרץ: היכולת לומר לגוי טוב ומוסרי איפכא מסתברא – בזה האדם עולה מעולמות ב"ע ומתעצם עם המלכות דאצילות, שזה ראשית התשובה, "תשובה תתאה" שהיתה בעולמות התחתונים – אצל הגוים – וצריך לשחררה ולהחזירה לעולם האצילות. את זה עושים על ידי האיפכא מסתברא – אסתר-מרדכי, כנ"ל – נגד הגוי ותרבותו. אחר כך צריך תיקון מדות – להמשיך מוחין אמיתיים במדות. דעת בעלי בתים זה מדות דקטנות – הם יודעי ספר במדה מסוימת, ורוצים צדק, אך דעת תורה – המוחין של המדות – זה איפכא מסתברא. כדי להמשיך מוחין למדות ולהשלים פרצוף הז"א צריך לדעת שדעת תורה ודעת בעלי בתים זה הפוך – ולומר לבעלי בתים "איפכא מסתברא". אחר כך יש רב מתנגד – רב אמיתי, פוסק – וכשהחסיד שואל אותו ועושה הפוך זה מתקן את פרצוף אמא. מוחין דאמא לבד, בלי מוחין דאבא – שהם תרדלמ"ל – זה "מינה דינין מתערכין", לכן הרב המתנגד, שאין לו חסידות, נוטה כל הזמן לדינים קשים. חסידות זה מוחין דאבא – צריכה להמתיק אותו, להכנס אליו, לשמוע תשובתו, להפוך בה ולהפוך בה ולהסיק את המסקנה של "איפכא מסתברא". העצה של סתם לשאול ולעשות הפוך – זה פטנט, בלי להפוך ולהפוך, זה 'חזקה' שבאה מתוך נסיון, אך תיקון הפרצופים זה לחקור "הפוך בה והפוך בה" עד שאיפכא מסתברא. זה להמשיך חסדים מאבא להמתיק את הדינים של אמא, שיהיו באמת תרדלמ"ל. אחר כך יש הרבה תנועות בחסידות, והיו הרבה צדיקים אמיתיים, אך יש לפעמים שחסיד חב"ד צריך לשאול רבי אחר כדי להגיע למסקנה הפוכה – זה תיקון בתוך פרצוף אבא עצמו. חסידות חב"ד כולו אומר בטול – לא רק בטול היש, אלא בטול במציאות. כל חסידות זה בטול – יש זה התנגדות – אך הבטול של הכל זה יחסית לחב"ד בטול היש, וממד ההתבוננות שיש בכל חסידות רק כזו המעוררת אהוי"ר בלב, שזה "יש מי שאוהב" ו"יש מי שירא". ההתבוננות הפנימית של חב"ד, שאדם יוצא מעצמו לגמרי (ארויס פון זיך) – זה תיקון פרצוף אבא. מה הבעיה של מי שאין לו כל היום משיח בראש? שחסר לו הכתר. משיח זה

מופץ באתרי גל-עיני

אנגלית: www.inner.org

עברית: www.pnimi.org.il

לא מוגה – unofficial document

הכתר של הכל. חב"דניק שמסתפק בהשכלה של החסידות – גם השכלה הכי עמוקה, עם חתירה להגיע לבטול אמיתי – חסרה לו היחידה שבנפש, המתחילה מאריך (יחידה זה הכתר). אם יש אחד שלא משיחיסט, יש להניח שבאריך מה שהוא יאמר יהיה הפוך מהאמת שם. על מנת לתקן שם – למעלה מהשכל, למעלה מהמודע לגמרי – צריך את האמונה החזקה, ואת הכוונה המודעת (להביא על-מודע למודע) שכל מעשי "להביא לימות המשיח". שם מי שלא חושב כך זה "איפכא מסתברא" – חושב הפוך. אך יש גם עתיק – להתעלות לגמרי מכל היכולת של העולם שאתה נמצא בו לצייר ציור כלשהוא בדמות של המשיח של הרגע הזה. צריך לומר "איפכא מסתברא" לכל ציור מגביל – עתיק מופשט מכל ציור מוגבל. לכן אם יש עדיין ציורים מגבילים, על זה אמר אדמו"ר הזקן – שרש חב"ד – שאותו משיח שאנשים מציירים אותו, ורוצים אותו, וחיים איתו ומתכוונים להביא לימיו, לא יבוא אף פעם. "עתיק יומין" כתוב בחזון דניאל בנבואת משיח – ביטוי שקשור עם הופעת מלך המשיח על ענני שמיא (יש משיח שבא על חמור, ויש משיח שבא על ענני שמיא מלמעלה, ולכל אחד מעלה לגבי השני) – ולהגיע לעתיק יומין ביחס למשיח גופא, זה בידיעה שאני אדם מוגבל. האמונה טהורה, אך היכולת שלי לצייר היא מוגבלת ואל לי לצייר – נשאר את הציור לרבי עצמו, לבעל שם טוב עצמו, ואל לי להגביל אותו בציורים ובקופסאות בהן אני שם אותו. צריך להאמין בו במאת האחוזים, אך לא לצייר. לא שאיני יכול לחשוב על דמות הרבי – רמ"מ מויטבסק ועוד צדיקים אמרו שמי שרוצה לחשוב על דמות המשיח יחשוב על הבעל שם טוב. ר' נחום מטשרנוביל אמר יותר – שהוא הוא המשיח. אך אלו הגדולים האמיתיים וודאי לא הגבילו בציור שלהם. אנו מוגבלים, ואיננו חיים בנשיאת הפכים, אז צריך מאד להזהר מלצייר ולהגביל. אם יש מי שיותר מדי מגביל וחונק את הציור, כדי להגיע לעתיק יומין צריך לומר לו "איפכא מסתברא".

אחרי האיפכא מסתברא האחרון אז "וקם" – עברנו את כל העמלק, והגענו לוודאות של "עד דלא ידע". זה הפרדוקס של כל הפרדוקסים – מגיעים לוודאות המוחלטת, שבצורה פרדוקסלית נקראת ה הספקות של רדל"א (נושא שדובר בו רבות בשנים קודמות). הוודאות האמתית של משיח ברדל"א קשורה עם מושג של חמשה ספקות קיימים בו זמנית, אך "לית כל מוחא סביל דא" – יש חמשה ציורים אפשריים, לכן אסור להתעקש שם יותר מדי בוודאות על ציור אחד מבין כל הציורים. זה לא סותר כלל וכלל לצייר את הצדיק, אך יש כל מיני השלכות מציור הצדיק ויתכן בהחלט שאדם יכנס לאיזה ריבוע וקופסא והגבלה, שעל זה אמר אדמו"ר הזקן שהמשיח שרוצים אותו אף פעם לא יבוא, והמשיח האמיתי אף פעם לא יבוא.

עוד תוספת – שגם ממתיקה (כל "לחיים" זה ממתיק): אמרנו שמחית עמלק זה גם מלשון מחאה. אפשר לקום ולומר "איפכא מסתברא", וכל שכן שאפשר להסביר זאת ולנצח בשכל טוב – עד שמגיעים לשכל המופלא של "עד דלא ידע" – ה"איפכא" זה ה"אין" וה"מסתברא" זה ה"יש". במדרגה הכי גבוהה זה האין האמיתי והיש האמיתי. יש עוד דבר שקשור לפורים – לראות נקמה (מלה מאד טעונה, מהמלים הטעונות ביותר). "איפכא מסתברא" זה לראות נקמה. הפסוק אומר "ישמח צדיק כי חזה נקם פעמיו ירחץ בדם הרשע". חז"ל שואלים (כמו בכל פסוקי התנ"ך) למי מכוון הפסוק הזה, איזה צדיק? כמובן הולך על כל אחד, "ועמך כלם צדיקים", ששמחתנו הכי גדולה בנקמה (הרבי הריי"צ מסביר זאת ב"באתי לגני", שהשמחה הכי גדולה בנצחון – ואם זה אויבי המלך בנפש, הנצחון זה הנקמה, וזו השמחה העולה על כולנה), ובוודאי זו שמחה הקשורה לפורים. בכל אופן, השאלה למי דוד התכוון בפרט – חוץ מזה שהולך על כל יהודי – ויש בחז"ל (ילקוט שמעוני תהלים רמז תשעו) שלש דרשות: "זה יעקב" שחזה נקם מעשו, אחרי שהסתלק (אלא ש"יעקב לא מת") כאשר חושים בן דן ראה ש'הולך שמח' ורצה להרבות בשמחה וערפו מאחור, ואוזניו (זה המקור של אזני המן) נפלו על ארון יעקב, אשר פקח עיניו וצחק. יש מדרש ש"זה משה" שחזה נקם ממדין, ו"פעמיו ירחץ בדם הרשע" זה דמו של בלעם – לעו"ז של משה זה קליפת מדין, המחדירים שנאת חנם, ובסוף חזה מהם נקם ובפרט מבלעם הרשע (שהוא במיוחד הלעו"ז של משה, ש"לא קם נביא בישראל כמשה", אך באומות העולם קם, ומאן הוא? בלעם). ויש מדרש שלישי ש"זה מרדכי" שחזה נקם מהמן – שתלו אותו ואת בניו על העץ. ג הדרשות על פי סדר כרונולוגי, וכן התקדמות חשובה בזמן הנקם – יעקב

מופץ באתרי גל-עיני

אנגלית: www.inner.org

עברית: www.pnimi.org.il

לא מוגה – unofficial document

אחרי הסתלקותו, משה סמוך להסתלקותו (וזה תנאי להסתלקותו), ומרדכי זה באמצע חייו (חי עוד חיים ארוכים, עלה לארץ וכו'). הנקם של מרדכי כל כך טוב שירש כל גדולת המן בחיי חיותו בעלמא דין – נהנה מהשלל. אצלנו צריכה להיות בחינת מרדכי – זה השלמות והתכל'ס.

עוד דבר חשוב שיסביר לנו הרבה לגבי "איפכא מסתברא" – שזה גופא סוג של "חזה נקם". האיפכא – ממד האין, המסתברא – ממד היש. בהשקפה ראשונה הייתי חושב שנקמה זה דין, וצדיקים שנהנים מנקמה שייכים לקו שמאל, אך ראה זה פלא: שלשת הצדיקים שחזו נקם הם באופן מובהק עיצומו של קו האמצעי – דעת-תפארת-יסוד – קו האמת. משה הוא הדעת, יעקב הוא התפארת, ומרדכי הצדיק זה היסוד ("ותקעתיו יתד במקום נאמן"). רואים שהענין הזה שייך למדת האמת, ולא למדת הדין – זה פלא. מכאן נוכל להבין טוב מה זה "הפוך בה והפוך בה", שמתוך כך מגיעים ל"איפכא מסתברא". בפרקי אבות כתוב פעמיים "הפוך בה והפוך בה" – זה לברר את הנטיות לימין, לברר את הנטיות לשמאל, ולהגיע לאמצע. הקו האמצעי הוא מאפיין את הנשמה האלקית. רק בעולם התיקון יש אמצע. בעולם התהו – והרש"ש (גדול המקובלים אחרי האר"י) מבאר איך כל פרצוף הוא תהו לעומת הפרצוף הפנימי יותר (בסוד עלית הפרצופים הנ"ל) – אין אמצע. לכן כתוב בתניא שהאמצע של כל הפרצופים הוא מדת האמת, ולכן כתוב שבגלל שהבעל שם טוב הוא האמצע האמתי יכול להפריך כל סברא שבעולם – כי כל סברא שבעולם נוטה לכאן או לכאן, ומי שממוקם באמצע האמיתי מפריך אותה להיות באמצע זה להיות עם משיח – זה לא בעולם בכלל. כמו שכתוב שיש "גן עדן הארץ" – מחפשים אותו בכל מקום, לכן ישראלים אוהבים לנסוע, אך לא מוצאים. מתי תמצא אותו? כשתגיע בדיוק לאמצע, אך כל זמן שלאדם יש איזו נטיה וסטיה הכי קלה לא ימצא את האמצע. כל הנושא של איפכא מסתברא זה מי שבדיוק מכוון על האמת. זה פנימיות כל הנקמה, ואלו הצדיקים שהם בדיוק באמצע – משה ויעקב ומרדכי הצדיק – שדווקא עליהם כתוב "ישמח צדיק כי חזה נקם".

ישמח צדיק = 562 = ציונות. ישמח צדיק כי חזה נקם נגד קליפת הציונות היום – שנזכה להגיע לנקודת ציון האמיתית, פנימיות הלב של כל יהודי. כנגד הסילוף צריך להיות "ישמח צדיק כי חזה נקם" – אם כן רוצים לחוות משיח, שהוא "ישמח" (לעצמו) ו"ישמח" אחרים, זה על ידי חיות נקם. משיח משמח על ידי שחזוה נקם, ואם רוצים להזדהות עם משיח ולעזור לו להתגלות זה להזדהות עם שמחתו, ושמחתו הכי גדולה זה נשמתו. יש עוד הרבה מה לומר על נושא זה – איך זה כתוב במגילה – אך נשאיר זאת בנתיים כך. שנזכה למשיח האמיתי – ורק מחשבה זו, על משיח לא מוגבל, תעלה אותנו למשיח האמיתי. הכל מופיע בתוך הרבי, המוכר לנו כמשיח, אך הכל מתחיל מהבעל שם טוב – כך הרבי כתב בפירוש שאנו נכנסים לדור העשירי מהבעש"ט (לא כותב דור שמיני לאדה"ז), שהוא דור הגאולה. אנו כבר עמוק בתוך "העשירי יהיה קדש להוי" – ו"נעוץ סופן בתחילתן", לכן חשוב לנו לחזור לאמירת הצדיקים שהכל מתחיל מהבעש"ט.

נסיים ברמז (שלבארו דורש שעה, אך נסיים בו): חור כרפס ותכלת = יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם

ועד.